

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 7.

82. ÅRGANG
11. APRIL

1970

VÅR I NORDEN?

SEMINARISTENE: NYE

Kongregasjonen for katolsk utdanning i Roma, hvis leder er kardinal Garonne, har offentliggjort et dokument på 66 sider med tittelen «Grunnleggende kriterier for prestenes utdanning». Tittelen er nøktern, nærmest kjedelig, men innholdet er spennende og gir hva korrespondenter med øvet øye straks har betegnet som en «new deal» for seminarerne. Det blir, såvidt undertegnede forstår, mindre rigorøse disiplinære bestemmelser, større muligheter for konsultasjon og samtale mellom de overordnede og studentene og en langt bedre forberedelse til et liv i forpliktende sølibat. I en kommentar heter det derfor: «Dokumentet kunne knapt ha kommet på et bedre tidspunkt. Det behandler spørsmålet om prestenes studier på en klok, en langt på vei betryggende måte.» Ellers skal nevnes at dette er en av de få konkrete ting som har kommet ut av den første Bispesynoden i oktober 1967, den som ble holdt samtidig med den internasjonale Legmannskongressen. Det er en ramme for 70- og 80-årenes utdanning av nye prester i Kirkens tjeneste, og vil gjelde som et grunnlag for bispekonferansene i de forskjellige områder av verden.

Den latinske kirke har selv valgt den regel at den bare skal vie til prester menn som frivillig påtar seg et forpliktende sølibat for Gudsrikets skyld, heter det i dette dokument. Det er utarbeidet på grunnlag av biskopenes forslag og tanker og er endelig promulgert av pave Paul. Det trekker opp de store linjer for en mer åpen og tidssvarende undervisning av studentene når det gjelder kjønnslivets og sølibatets problemer og krav, forholdet til andre mennesker osv., og sier: Innføringen i det forpliktende liv i sølibat må bygge på sterke overnaturlige motiver, en inderlig enhet med Kristus, bønn og ekte felles-

skap og brorskap mellom prestene. Sølibatet må velges i fullkommen frihet og i klar bevissthet om de vanskeligheter som hører sammen med en slik forpliktelse. Seminaristene må prøve å unngå langvarige personlige vennsforhold med personer av det annet kjønn. Prøv isteden å vise kjærlighet til alle, heter det. Sølibatet er en spesiell gave fra Gud, men de vordende prester kan ikke treffe sitt valg i full sannhet og frihet om disse ting uten å ha fått den nødvendige undervisning i kjønnslivets spørsmål. «La de unge menn gradvis bli invitert til og få oppleve menneskelig, broderlig og personlig kjærlighet til alle — men særlig til de fattige, de underprivilegerte og sine likemenn. Slik skal de overvinne ensomheten de av og til føler i sine hjerter.»

Det var visst på tide at man snakket mer åpent om denne ensomheten, bare det er et godt bevis på tonen i dokumentet. Det er heller ikke noe tegn til panikk over nedgangen i prestekall de siste årene, det virker, skriver en engelsk presseman, som om Vatikanet arbeider etter den teori at fremtidens prester først og fremst skal være bedre utdannet og bedre skikket til sitt arbeide, selv om det, i hvert fall i den nærmeste tid, blir færre av dem. (Antall av prestekall i hele Kirken har gått tilbake med 20 000 de siste tre år, fra 167 000 i 1964 til 147 000 i 1967. I treårsperioden fra 1965 til 1968 steg den katolske befolkning i verden med 13,8 millioner mennesker, mens det bare ble 639 nye prester ferdig.)

Kongregasjonens dokument legger videre frem regler for en bedre utdanning av de nye seminarister. Utdannelsesmessig bør de være klar for et universitetsstudium i det minste. Samtidig åpnes adgangen for seminaristene til selv å ha et ord med i laget når det gjelder undervis-

KIRKEN OG SØLIBATET

AV GUNNEL VALLQUIST

Det seneste utslaget av krissituationen inom den katolska kyrkan hör samman med den inflammerade frågan om prästcelibatet. Saken har blivit akut genom den holländska synodens beslut att kräva möjligheter för präster som gift sig att få fortsätta i ämbetet. De holländska biskoparna har förklarat att de stöder detta beslut, vilket betyder att de inför påven och hela det katolska episkopatet framlägger sin önskan att de lokala kyrkorna på denna punkt skall få frihet att själva bedöma sin situation och fatta sina egna beslut. Till detta har påven svarat nei. Paulus VI är sannerligen inte den som gör det lätt för sig.

Kanske kan det inledningsvis vara motiverat med några bakgrundsfakta. Först och främst bör man minnas att den ka-

tolska kyrkan aldrig hävdade att prästcelibatet skulle grunda sig på någon gudomlig lag; däremot finns det i evangelierna en klar rekommendation. I fornkyrkan var prästerna i regel gifta. Östkyrkan — inklusive de delar därav som är förenade med Rom — har alltid haft både gifta och ogifta präster, men valet mellan äktenskap och celibat måste träffas före prästvigningen: regeln i östkyrkan är alltså att gifta män kan prästvigas, inte att präster kan gifta sig. — Även i den latinska delen av katolska kyrkan har man i vår tid sett exempel på samma praxis: det gäller före detta protestantiska präster som övergått till katolska kyrkan och blivit präster där. I detta nu finns ett femtiotal sådana gifta präster (två i Danmark); nyligen fanns det rentav en gift biskop (i Brasilien), men han har avlidit.

Det dröjde i själva verket en bit in på medeltiden innan celibatslagen i den latinska kyrkan fick laga kraft, och ännu längre innan den verkligen genomfördes: under en lång mellanperiod tolererades illegala men fullt öppna familjebildningar. Inte minst var de skandinaviska kyrkorna motsträviga när det gällde att göra slut på detta sakernas tillstånd. Men så småningom, och i synnerhet efter den inomkatolska reformation som olyckligt benämnes motreformationen, växte sig celibatsidealet allt starkare, i synnerhet i Europa. I allmänhet torde de nord-, väst- och mellaneuropeiska prästerna i nyare tid både ha bejakt och efterlevt detta ideal. Annorlunda har förhållandet varit mångestädes i Medelhavstrakterna samt framför allt i Latinamerika och litet varstans på tropiska breddgrader.

LINJER

ningen, og det antydes at seminaristene bør få trening i direkte sognarbeide under studietiden. Kardinal Garrone sa på pressekonferansen at Kirken velger å beholde både de såkalte *minor seminaries* og sine *major seminaries*. I utdannelsen for de helt unge skal det legges spesiell vekt på å skape en gunstig atmosfære for fremme av prestekall og en gjennomgripende kristen opplæring. Det må herske full tillit, som i en familie. Det må bli kontakter med studentenes foreldre og slekt, åpenhet og forståelse med hensyn til verdens problemer og apostolatet osv. Studentene må først og fremst nyde full frihet til å treffe sitt valg. De store presteseminiariene må bygges på en koordinering av lærernes og studentenes arbeide, kandidatene til prestegjeringen må få full klarhet over hensikten med det kall de har fått, og de må utvikle seg til modenhet med forståelse av sitt ansvar overfor menneskene.

Blant annet på denne måten vil altså Kirken forsøke å mestre flere av de meget vanskelige problemer som i den siste tiden har blitt ganske tydelig i forbindelse med prestenes utdanning, arbeide og identitet. Kvalitet, ikke kvantitet er løsenet. Det gjenstår så å se om denne ramme for seminarene i årene fremover og den sterke oppslutning om pavens linje i sølibat-spørsmålet blant verdens biskoper er nok til å skape ro i saken. Den samme engelske kilde vi siterte tidligere avslutter etter vår mening sine kommentarer ganske treffende med å minne om Kristi ord: «Dere har ikke valgt meg, men jeg har valgt dere.» I vanskelige tider for mange prester er dette visst avgjørende ord.

A. R.

DETTE NUMMER: Det er kanskje vår i Norden — og litt vårstemning i redaksjonen. På side 111 er Andreas Legmann i gang med å skrive **Onsdagsbrev** — en annen form for de gamle blikk-notiser. På side 113 har pater Boers fått en ny overskrift (**Tro og kirke**) og nytt utstyr på sin faste spalte. — RED.

En uppenbar olägenhet med det traditionella systemet var att en präst som inte klarade celibatet aldrig kunde bli löst från sina löften och alltså inte hade något hopp om att leva i ett "kristligt äktenskap". Dylika tvångslagar måste alstra en mer eller mindre utbredd dubbelmoral. Paulus VI var också snar att införa en förändring på denna punkt, vilket utan tvekan betydde en sanering av en sjuk situation. Man räknar med att ungefär en procent av alla präster hittil har begagnat sig av möjligheten att bli lösta från celibatslöftet och gifta sig. (Detta betyder långtifrån alltid någon "happy end" — vare nog sagt att den katolske prästens utbildning och livsstil utgör sämsta tänkbara förberedelse för familjeliv.)

Man har ofta påtalat det "kastväsende" som existerat i kyrkan. Prästerna levde i ett slags upphöjd isolering, åtminstone var det meningen att de skulle göra det. "Avskildheten från världen" betonades, och celibatet betecknades som något förmer än det gifta ståndet. Följden blev att det fanns utrymme för betänkliga motivatio-

ner. Mer eller mindre omedvetet sökte sig inte bara de mest offervilliga och generösa krafterna till prästens kall, utan även sådana som misslyckats eller var rädda att misslyckas — i yrkesliv eller erotik. Här fanns möjligheter att få detta misslyckande dolt och samtidigt glorifierat, ett tillfälle till maktutövning och lättvunnen auktoritet för den som inte förmått göra sig gällande i vanlig mänsklig konkurrens.

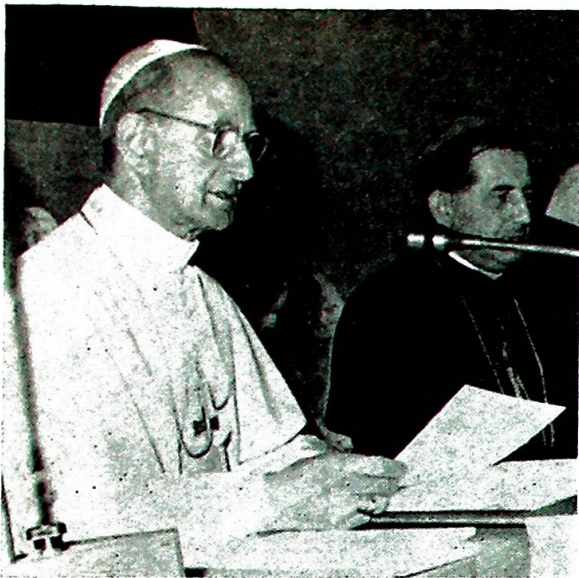
Allt detta kunde fortleva så mycket bättre som djuppsykologins insikter knappast hade nått in i kyrkan. Det blev naturligt att prästerskapet mer och mer fick en karaktär av kast: distans till världen i allmänhet och til kvinnovärlden i synnerhet. Denna senare distans favoriserade en ambivalent mytbildning som säkerligen spelat en stor roll för den kristna och kristet influerade kvinnoynen överhuvudtaget: ängel eller demon blev alternativet, oräkneliga gånger speglat i litteraturen.

I senare tid — närmare bestämt från andra världskriget — växer en annan syn på prästens roll fram. Kastväsendet sprängs sönder, isoleringen bryts — inte

minst genom upplevelserna i kriget och motståndsrörelserna, i koncentrations- och fånglägren. Prästen upptäcker människorna i utomkyrkliga relationer, och människorna upptäcker prästen som medmänniska. Han blir vän och kamrat på ett tidigare okänt sätt. Denna utveckling fortsätter på ett särskilt markant vis i arbetarpräströrelsen, och det är säkert till stor del ur denna som den nya ideologin vuxit: prästen skall "inkarnera" sig i människornas vardag, inte bara spela huvudrollen på deras söndag.

Samtidigt trängde den moderna psykologin igenom, och motivationerna för celibatet blev föremål för allvarligt och kritiskt studium. Men det skulle dröja ända till tiden för andra Vatikankonciliet innan frågan om prästcelibatet mera allmänt blev ställd. Konciliet snuddade vid ämnet, men Paulus VI ingrep och förbjöd all diskussion om saken. Denna metod fungerade lika illa som när det gällde födelsekontrollen: det var som när en gnista kommit loss i ett eldfångt material — in-

(Forts. s. 117.)

PATER HERMANN SEILER S.

MORGENDA

Paul VI og en av biskopene under Synoden i 1969 — en ny tone og et nytt fellesskap —

Efter den seneste utvikling bl. a. i Nederland, om prestene og solibattet, stiller mange ikke-katolikker og katolikker seg spørsmål om den katolske kirkes fremtid. Følgende analyse ble nylig holdt under et kurs arrangert av det svenske presteforbundet i Båstad. Lederen av Katolsk Informationstjenst i Sverige, dr. theol. Seiler forsøker her å gjøre rede for krisen og dens perspektiv.

Det kan virke formastelig å våge å dømme om morgendagens kirke. Hvem kjenner Herrens planer for sin kirke? Hvem makter i virkeligheten å se fremtiden og farene klart i en så forvirret og uoversiktelig tid? Og hvem kan si noe om hvordan denne kirken kommer til å være i fremtiden?

Likevel synes jeg det er viktig i teologisk sammenheng å forsøke å få klarhet over den situasjon vi er i, over visse grunnleggende tendenser og strømninger som preger dagens kirke og å forsøke å ordne tankene. Fra et slikt utgangspunkt kan vi siden stille spørsmålet om morgendagens kirke.

Dagens katolske kirke.

Den katolske kirke befinner seg unektelig i en voldsom gjæringsprosess og spenning. Vi har opplevet et raskt scenskifte.

Vi har opplevet det annet Vatikan-konsils oppbrudd og fornyelse. Det var uten tvil en hendelse av største betydning for Kirken, en hendelse som har utløst en ny og uventet dynamikk. En ny vurdering av den hellige Skrift ble tydelig, nye aksenter i kirkesynet, en dyptgående besinnelse og fornyelse når det gjaldt liturgien, en modig konfrontasjon med verden av i dag i pastoralkonstitusjonen *Gaudium et spes*, et klart ja til religionsfrihetens prinsipp, dvs. for troens avgjørelser uten tvang eller påtrykk, og til slutt en ny

åpenhet i økumenien og det økumeniske samarbeidet.

Samtidig skal vi ikke glemme konsilets innerste hensikt. Det gjaldt ikke bare en tilpasning til tidens krav i et billig og ytre «aggiornamento», men Kirkens konfrontasjon med evangeliet og dets krav og i dette perspektiv også en konfrontasjon med verden. Naturligvis har Konsilet ikke lyktes med samme kraft og klarhet i alle dokumenter. Likevel fantes i mange av dem sterke impulser til en fordypelse og til nytt arbeide.

Nå fire år etter Konsilets slutt er situasjonen helt forandret. En dyp uro og usikkerhet har unektelige grepet tak i Kirken. Noe voldsomt har brutt frem.

Vi må medgi: det dreier seg ikke bare om at spørsmål stilles om ytre tradisjoner, former og metoder. Heller ikke dreier det seg bare om en dyp forandring i mentaliteten som blir synlig for eksempel i en form for «kontestasjon» som preger debatten om kirkelige avgjørelser eller i tendensen til desakralisering, i kravet på radikal publisitet osv. Krisen er utvidet gjennom en usikkerhet om troens og moralens innhold (jomfrufødselen, Kristi oppstandelse, ekteskaps uipløselighet etc.).

Men viktigere enn en fenomenologisk beskrivelse av denne Kirkens krise syntes jeg at to spørsmål er:

A. Hvor ligger den dypere grunn til krisen?

Visse katolikker mener at det er det annet Vatikan-konsil som er opphavet til denne krisen. Men denne tolkning virker svært ensidig og ser i stor utstrekning ut til å forvri den virkelige situasjon. Visst har Konsilet rykket opp Kirken og frigjort krefter i denne, en handling som unektelig har vært nødvendig (jfr. Döpfner). Konsilets mål var en besinnelse

på troen og Kirkens grunnvold og i dette perspektiv et *aggiornamento* til tidens krav. Visst hadde *Vaticanum II* sine grenser og mangler, visst har det i mange spørsmål ikke lyktes å formulere entydige svar. Muligens kan man si: de problemer som allerede fantes latente i Kirken har kommet frem i dagen gjennom Konsilet. Hvis det er tilfelle, burde man være takknemlig for det.

I følge en annen oppfatning ser man i uroen i Kirken et symptom på og et gjenskinn av hele menneskehetens krise. I en viss utstrekning er dette riktig. Men samtidig tror jeg ikke at denne utvikling i Kirken bare har skjedd ved smitte ute fra. Den er heller ikke bare en efterligning av verdens uro, men har sine spesifikke grunner og drivende krefter. Igjen en annen oppfatning tror at uroen henger sammen med våre dagers radikale autoritetskrise. Unektelig finnes det en sammenheng her. Autoriteten er dypt knyttet til tro og kirke. Når det prinsipielt og omfattende stilles spørsmålstegn ved autoriteten, forsvakes også troen og troskapen mot Kirken. Men samtidig tror jeg ikke at Kirkens krise har sine dypeste røtter der. Det dreier seg om et meget mer omfattende fenomen som krever at vi utvider perspektivet.

Dypest sett, tror jeg, gjelder det en spenning mellom vår tradisjonelle kristne og katolske tros- og kirkebevissthet og det moderne verdensbilde. Vi har kanskje aldri opplevd denne spenningen så intenst som akkurat i vår tid, gjennom Konsilet har spenningen kommet helt i dagen. Hva innebærer dette?

På den ene side opplever vi i vår tid en veldig og dynamisk utvikling i verden, en utvikling som vi bare kan gi antydninger om. Man har i en viss utstrekning fått et nytt menneske-bilde. Mennesket som har fått grep på verden og som omformer den. Et menneske som har utvidet områdene for sin visdom og kunnskaper. Aldri noen sinne har det hatt så store muligheter og en slik makt. Men samtidig gripes det av lengsel og en blanding av håp og frykt. Spesielt ungdommen stiller sine spørsmål i forbindelse med den moderne verdens utvikling.

GENS KIRKE

Samtidig blir et dypt forandret samfunnsbilde synlig. Industrisamfunnet sprer seg. By-sivilisasjonens tiltrekningskraft blir stadig mer intens. Sosiale kommunikasjonsmidler setter i gang en rekke kjedereaksjoner. Dype strukturforandringer viser seg i familiene, i de sosiale grupper, i hele samfunnslivet. Men fremfor alt: et autonomt, sekularisert samfunn blir synlig for våre øyne.

Og til slutt ser vi foran oss et verdensbilde av helt nye dimensjoner og med helt nytt perspektiv. Et verdensbilde med utrolig rask utvikling, med nye dimensjoner ut i verdensrommet, med helt nye historiske dimensjoner. I en viss grad kan vi påstå at det ikke lenger er den verden som Gud skapte, men en verden slik menneskene skaper den.

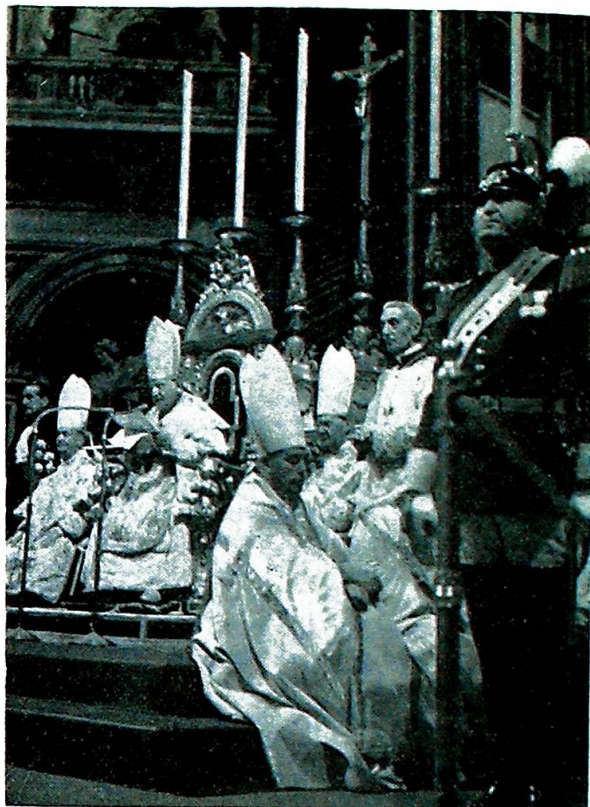
Ut fra alt dette som vi her bare har antydnet fødes i vår tid en ny og omfattende problematikk med utallige spørsmål.

Kirken i denne situasjon.

Når vi ser tilbake på Kirken og dens holdning på 1800-tallet og i første halvdel av 1900-tallet, må vi åpent medgi at den ikke riktig har fulgt med i denne utvikling. Unektelig var den altfor lenge preget av en viss ensidig avvergende og kanskje derfor innadvendt holdning. Kirken ga inntrykk av å være stengt inne i visse bastioner, i gamle mønstre og former og i et tankesett som ikke i tilstrekkelig grad var seg bevisst hva som foregikk i tiden. Visst hadde for eksempel den skolasistiske filosofien og teologien, den liturgiske bevegelse o. a. gitt betydningsfulle impulser. Samtidig har de åpenbart bidratt sitt til den innadvendte attityde.

Ännu under Pius IX (1846—1878) ansågs moderna tekniska medel såsom gasbelysning, järnvägar o. a. opassande för Vatikanstaten och i Syllabus dömde påven hårt religionsfrihetens princip. T. o. m. på Vaticanum II skimtar vi efterverkningarna av detta dömande där frågan om religionsfriheten bl. a. mötte det största motståndet. Tydligt står i bakgrunden en gammal samhällsuppfattning med katolska stater som ideal

— anderledes enn enkelte gamle former Johannes XXIII innledet oppbrudd fra i begynnelsen av 60-årene.

och därur svårigheten att realisera det moderna pluralistiska samhälls situation.

Eller för att bara nämna några andra exempel: Kyrkans reserverade attityd gentemot utvecklingstanken och gentemot naturvetenskapen överhuvudtaget. Relativt sent tar hon upp arbetarrörelsens problematik och den moderna sociala frågan. Fredsfrågan får först med Johannes XXIII:s encyklika *Pacem in terris* och med Vaticanum II:s pastoralkonstitution *Gaudium et spes* nya impulser. Ännu långt in på 1900-talet var den katolska teologins arbete hämmat av vissa tabun och av rädsla för vissa repressiva åtgärder från Rom (jfr *Humani generis* 1950). Eller om vi tar den katolska kyrkosynen måste vi medge, att den inte så litet hade påverkats av en viss juridism och centralism och av monarkiskt feodalistiska mönster osv. osv.

Resultatet blev en oundviklig spänning mellan det traditionella tros- och kyrkemedvetandet och världen vi lever i. Leo XIII (1878—1903) var den første påven som blev medveten om denna problematik. Och ju snabbare denna utveckling pågick i världen desto mera intensivt blev detta spänningsförhållande. Genom Vaticanum II har kyrkan ryckts upp och samtidigt har man i kyrkan blivit fullt medveten om detta förhållande. Reaktionen har under dessa efterkonciliära år blivit våldsamt.

Spør man efter de psykologiske reaksjoner på denne problematikk vil jeg ikke tale om visse anklager som fra katolsk og kristent hold ble rettet mot Kirken som om den skulle bære hele ansvaret og skylden for denne situasjon. Slike anklager innebærer en ganske primitiv forenkling av saksforholdet. Disse kristne måler Kirken med en viss utopisk målestokk. De søker etter Kirkens moralske ansvar og anklager paven, biskoper, den romerske kurie m. m. I virkeligheten holder en slik bedømmelse ikke. For det dreier seg om en meget mer omfattende historisk utvikling. Selvfølgelig finnes det i dette også skyld, menneskelig ensidighet, utilstrekkelighet osv. Men der finnes også andre faktorer som påvirker og bestemmer historiske prosesser. Derfor synes det å være viktig å utvide og fordype et visst naivt og umodent perspektiv.

Det er to reaksjoner som vi imidlertid må oppholde oss et øyeblikk ved: På den ene side en radikal og ekstrem progressisme. Visst er den sammensatt av ulike elementer, av engasjement for Kirken, av protest mot den institusjonelle Kirke, av pressuregroup mentalitet, av flukt til en underground-kirke osv. Men det som synes å være det mest betydningsfulle i denne tendens er at man ensidig og utelukkende ser på det nye. Liksom i panikkstemning (som til og med kan bli aggressiv) forkynner man at tiden er kort og at den vil tvinge frem nye former av Kirken. Følgen er en brist

(Forts. neste side.)

MORGENDAGENS -

(Forts. fra forrige side.)

på balanse i det teologiske tenkesettet, en forskyvning av tyngdepunktet fra troens syn til strukturelle reformer i Kirken og i en manglende forståelse for Kirkens organiske utvikling.

Den andre reaksjonen er preget av redsel og usikkerhet. Man forstår ikke at også Kirken er på pilgrimsferd og må konfronteres med verden. Man skiller ikke nøye mellom det guddommelige, urokkelige og det menneskelige og foranderlige i Kirken. Også denne reaksjon kan bli aggressiv i en voldsom tradisjonell opposisjon. Og også den tyder på en svekkelse av troen.

Slik tyder begge reaksjoner på en dypere identitetskrise som Kirken befinner seg i idag.

Alt dette er selvfølgelig bare antydninger om bakgrunnen for dagens situasjon i Kirken, for å sette situasjonen i et større perspektiv.

B. Hvilke strømninger og hvilke grunnleggende problemer vedrørende Kirken trer frem i denne situasjon?

Uten å gjøre krav på å fremstille et fullstendig bilde, vil jeg ta opp tre problemer som jeg synes berører vesentlige punkter i dagens kirkekrise:

Spørsmålet om Kirkens «struktur» og dens «demokratisering».

Spørsmålet om embedet i Kirken og Spørsmålet om Kirkens oppgaver i verden.

Spørsmålet om Kirkens «struktur» og dens «demokratisering».

Dette har blitt mer aktuelt innen den katolske kirke. Demokratisering har blitt et slagord og et motto i kampen mot det man kaller establishment, repressjon, undertrykkelse, dogmatisme, autoritær opptreden o. l. Men samtidig vil vi ikke fornekte at det ligger et virkelig problem i spørsmålet.

Tendensen har flere årsaker: konsiliære, teologiske og sosiologiske.

Konsilet har unektelig gitt vesentlige impulser til denne innenkirkelige strømning, fremst ved å betone kollegialitetstanken i Kirken og gjennom å anbefale opprettelsen av forskjellige råd på et lavere nivå (presteråd, pastoralråd, legmannsråd). Men også tanken på hele Kirken som Guds folk hadde en tydelig innflytelse.

Den moderne teologi har bidratt til denne trend. Sterkere enn tidligere har den blitt seg bevisst mange tids-betingede elementer i kirkeforfatningen, i den strukturelle utformning av Kirken. Alt dette har i en viss grad relativisert Kirkens historiske gestalt.

Den tredje og sterkaste impulsen synes dock ha kommet från en sociologisk omdaning i kyrkan. Under 1800-talet låg tyngdpunkten för de troendes och framförallt för lekmännens uppgifter i världen. Det gällde för dem i första hand att genom den s. k. «politiska katolicismen» försvara kyrkans autonomi gentemot en liberal stat och dess försök att privatisera kyrkan. Under 1900-talet synes de inomkyrkliga impul-

serna ha ändrat sin inriktning och alltmera gått ut på lekmännens delaktighet i kyrkan t. ex. i den liturgiska rörelsen, i lekman-na-apostolatet osv. En accentförskjutning av stor betydelse visar sig här.

Därtill kommer något annat. Om under 1800-talet tyngdpunkten i kyrkans förhållande till världen grovt talat mer eller mindre låg i en avgränsning eller åtminstone en viss distans från världen, så betonar kyrkan nu alltmera sin solidaritet med världen. Utan tvekan kan man påstå att Vaticanum II:s pastoralkonstitution Gaudium et spes om kyrkan i världen av idag i detta hänseende var ett kyrkohistoriskt novum. Men mitt i en så stark demokratiseringstrend i världen och om man så starkt betonar solidariteten med världen, är det inte att undra på, att den starkare än tidigare som modell och exempel även påverkar kyrkan.

Utän tvekan bör medges att problemet har skapat inte bara en djup oro i kyrkan. Det synes även ge upphov till djupgående meningsbrytningar och konflikter. Så frågar man sig: Kan det vara tal om en demokratisering i kyrkan? Ligger däri en ansatspunkt för den framtida kyrkans utformning? Eller vilka reservationer har vi att göra utifrån en katolsk kyrkosyn?

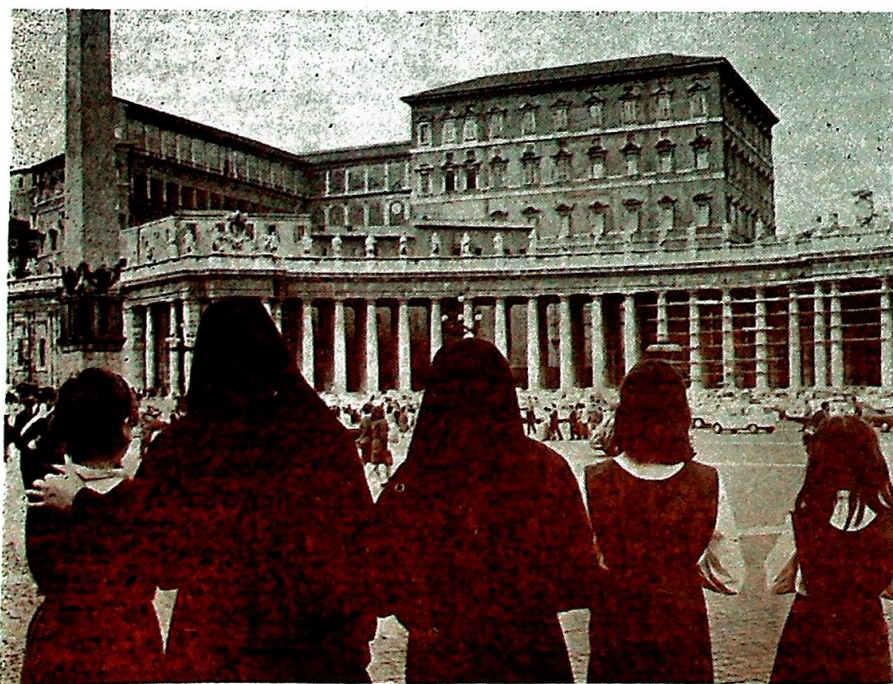
Ä m b e t e t

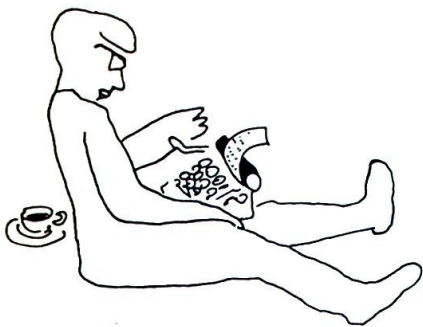
I nära samband med detta problem om demokratiseringen och en strukturell omdaning i kyrkan står det andra om ämbetet i kyrkan.

I denna kyrkans situation av jäsnning framförs paroller som påstår sig lösa problemen på ett enkelt sätt. Att vara präst, säger man, är egentligen inte någon kallelse eller något yrke, och prästadömet utgör inte något stånd. På sin höjd är det ett yrke som vilket annat som helst, en funktion som man utövar som en lärare, en affärsman, en politiker och som man slutar med när livets utveckling tar en annan vändning. Man tror att morgondagens kyrka inte längre kommer att känna en skillnad mellan präster och lekmän, utan att hon kommer att vara en demokratisk grupp som kallar de enskilda genom val till olika funktioner i kyrkan.

Det avgörande ligger dock i något annat. Allt detta framställs som ett krav ur NT som skulle ha upphävt skillnaden mellan sakralt och profant. Det finns, så säger

(Forts. s. 116.)

ONSDAGS- BREVENE

Kjære alle sammen,

Blant noen ukegamle notater jeg dessverre fremdeles har liggende er en omtale av TV-programmet den 8. mars om et religiøst under i Napoli. En av disse affærene som visst får mange gode mennesker til å fryse på ryggen og ta til takke med et liv-på-det-jevne. Anmelderen i Arbeiderbladet skrev: «For 1700 år siden led en italiensk biskop, San Genaro, martyrdøden. Noen tok vare på litt av hans blod, som nå finnes på en ampulle. Det koagulerte blodet er midtpunktet i en årlig religiøs fest i Napoli. Av og til løser blodet seg opp under en messe, andre ganger ikke. I nordvisjonsprogrammet fra Sveriges Radio, som hadde overvært en slik messe, løste det seg opp, og den store forsamlingens reaksjoner var en interessant studie i religiøs tro. Mange gråt av glede fordi suksessen var et tegn fra gudene om at neapolitanerne ville bli spart for ulykker av mange slag. Jeg skal vokte meg vel for å blande meg opp i andre menneskers tro, men vi kan jo alle gjøre oss noen tanker om den katolske kirkes sterke stilling etter et slikt vitnesbyrd fra en lett hysterisk forsamling, som alle ville kysse relikviet.»

Den katolske allmenhets tro på undere, relikvier og helgener overgås bare av den verdslige ungdoms hysteri og begeistring for sine popidoler. Denne sammenlikning for å gi uttrykk for at selv hedninger har sine svin på skogen.»

Hvis det kan interessere såpass lenge etterpå, kunne jeg ha lyst til å si noe om denne merkelige ampullen:

Uansett om dette er ekte eller kan forklares, så er det etter min mening uttrykk for italiensk folklore — jeg har også hørt en norsk katolikk kalle det for avsporet kristendom. Det er temmelig sterke ord, men vedkommende er inne på et vesentlig poeng, synes jeg da: I året 1970 er det utvilsomt tegn på at vi fremdeles sliter med en gal prioritering av enkelte ting i den katolske kirke. Vi vet jo at Kirken forsømmer andre ting, og vi plages faktisk av å bivåne begeistrin-

gen i domkirken i Napoli — begeistringen kunne vi katolikker sammen bruke på andre ting. Mener jeg.

På den annen side kan jeg selvfølgelig ikke dy meg for en helt annen bemerkning også: Vi er kanskje så enormt nøkterne og opplyste og studerte her i Norge at vi ikke i drømme engang kan tenke oss at det i napolitanernes sydlandske sinn faktisk skjuler seg noe som vi har mistet.

Når det gjelder Kirkens underlige liv tar ellers stadig solibatet og diskusjonen om dets verdi førsteprisen som «katolsk stoff» i aviser og magasiner. Såvidt jeg kan se. A-magasinet hadde nylig en artikkel med fine farvebilder og det hele om problemet, interessant på mange måter. Men personlig syntes jeg nok det var spennende å lese et par leserbrev som magasinet redaktør senere offentliggjorde. Først dette:

Herr redaktør.

Ad artikkelen Solibatets endelikt. For en leg-kvinne som hverken er katolsk eller luthersk «implisert», synes det som om solibatet må være et høyverdlig kors å ta opp for en Herrens tjener her på jorden. Det står skrevet: Ta ditt kors opp og følg meg.

Vår holdning til kristendom preges vel ofte av lettvinhet og av manglende sans for idealer, derfor må det være av stor positiv verdi at det finnes noen som vil opprettholde denne

forsakelsens idealisme som solibatet jo egentlig står for.

Vi er tilbøyelige til ikke å tale Roma midt imot denne gang.

G.

Og så følgende:
Herr redaktør.

I artikkelen Solibatets endelikt? (A-Magasinet nr. 11) mangler et ledd. Det er sikkert bra at Deres medarbeider har intervjuet professor Wisløff og forstanderinnen ved Diakonissehuset. Men hvorfor inneholder ikke denne oversikten en kommentar fra dagens katolske prester i Norge, for eksempel ved deres leder, biskop Gran? Yngve.

Ellers går det i det vanlige kjøret igjen etter påske. Har fått en bok fra Minerva forlag som interesserer meg en del, Ben Shahn's «Innholdet gir formen». Den kan visst trygt anbefales som skolelesning for en del av dagens unge og svært så radikale garde av skribenter, føler jeg.

Da Ben Shahn døde i begynnelsen av 1969 mistet Amerika en av sine mest markerte malerpersonligheter. Han ble født i Russland, men kom tidlig til USA, hvor han fikk sin kunstneriske utdannelse. Han er kjent fra utstillinger over hele verden, og hans arbeider henger i alle de største gallerier og museer: Ben Shahn har imidlertid alltid vært litt av et uro-sentrum i sitt lands kunstliv.

(Forts. neste side.)

«**H**ERRE, hør vår bønn» — norsk ungdomsmesse for kor og menighet foreligger nå på plate, 45 omdreininger. Og det er førstekapellane i St. Olav menighet i Oslo, pastor Rudi Kessels som er komponist og har arrangement og ledelse.

Platen som er spilt inn for orgel, vibrafon, gitar, bass og trommer er til salgs i de fleste musikkforretninger.

— Det er en plate med messens tradisjonelle deler, på vår egen måte, sier pastor Kessels. — Igrunnen er det en fortsettelse av en meget lang tradisjon i Kirken. Det vi egentlig har forsøkt er å finne et musikalsk språk som forstås av de unge. Nye elementer er en markert og fast rytme og noen få typiske jazz-elementer. Vi bruker vel også delvis andre instrumenter: vi har orgel, men forøvrig er det rytmiske instrumenter. Konsilet ga jo grønt lys for dette.

— Vi begynte i 1966 med dette arbeidet, det var noen unge som drev eksperimenterne frem i begynnelsen. Jeg selv tvilte litt, var bl. a. redd for at det ville bli vanskelig å konsen-

ONSDAGSBREV —

(Forts. fra forrige side.)

I 30-årene malte han en serie skarpt realistiske bilder («Dreyfus», «Sacco og Vanzetti»), men etter hvert har hans kunst fått sin karakter av en dypt personlig symbolikk med fantastiske komposisjoner.

I «Innholdet gir formen», som er basert på en serie forelesninger ved Harvard University, tar Ben Shahn opp problemene med kunstnerens utdannelse, men samtidig blir boken et bredt anlagt oppgjør med den nonfigurative kunst. Vevet inn i stoffet finner man linjer fra hans egen kunstneriske utvikling, treffsikkert illustrert med en lang rekke av hans egne sort-hvitt-tegninger.

(Bildet viser de to hovedpersonene i Sacco- og Vanzetti-saken.)

Hilsen

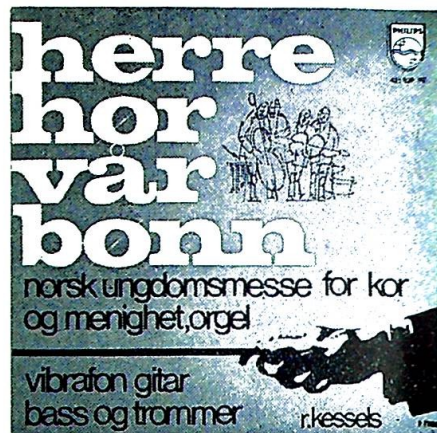
ANDREAS LEGMANN

NORSK UNGDOMSMESSE

trere seg om det vesentlige i messen. Erfaringene har vist oss at forholdet er helt omvendt, sier Kessels. — Det er en stor fordel ved slike messer, man sovner i hvert fall ikke. Musikken stimulerer et liturgisk engasjement.

Og han fortsetter:

— Musikk og liturgi har, fra uminnelige tider, vært nær sammenknyttet i alle verdens kulturer. I en slik sammenheng inntar den katolske messe en ganske fremtredende plass i vår vesterlandske musikkutvikling. I flere århundrer har den vært en skapende og inspirerende faktor, mens den i den senere tid har fulgt med og latt seg bevege av alt som fremmer musikklivets videre utfoldelse. Særlig etter Konsilet, hvor aktiv deltagelse av folket og bruken av morsmålet i kirken ble knesatt som normer for et fornyet gudstjenesteliv, har vi vært vidne til en veritabel oppblomstring av liturgisk musikk, i de forskjellige land, hele verden over. Da det samtidig ble sagt ja til bruk av andre instrumenter enn orgel, kunne man nesten forutsi at mange ville forsøke å lage noe nytt, alt ettersom konkrete behov skulle melde seg.

— Ett behov var innlysende: at unge mennesker — som musikalsk sett snakker et annet språk enn de eldre generasjoner — skulle få lov til å uttrykke seg i gudstjenesten på en måte de selv forstår.

På vår side må vi ønske pastor Kessels og hans medhjelpere, sr. Mirjam Knollmüller, Carsten Klouman, Tore Bongard, Helge Bongard, Lars Hanssen og andre til lykke med resultatet. Vi er de første som har laget noe originalt ut av dette i Skandinavia etter Konsilet.

Samiske eventyr

NAKKUL OG LAINIT

Samiske eventyr i utvalg ved Finn Strømsted.

Minerva Forlag.

Den særegne samiske kultur har vært lite tilgjengelig for den ikke-samiske del av den norske befolkning. I de seneste år har man imidlertid arbeidet sterkere for å spre kunnskaper om samisk kultur og folklore, ut fra erkjennelsen om at hvis disse kulturelementer blir liggende i mørke, er det et tap for oss alle.

I Finn Strømsteds utvalg av samiske eventyr — Nakkul og Lanit — kommer leseren den rike samiske sagn- og eventyrtradisjonen inn på livet. Samene har mottatt, utviklet og formidlet en både rik og truende verden av eventyr og virkelighet.

LILLEHAMMER

LILLEHAMMER er, etter foregående konsultasjon med Bispedømerådet og pastorene Duin og Parthe, blitt besluttet utskilt som eget sogn ved deling av Hamar Menighet, erfarer St. Olav. Den nye inndeling, som trer i kraft 1. april i år, bevirker at Lillehammer med herredene Øyer, Ringebu, Fron, Gausdal, Sel, Dovre, Lesja, Vågå, Lom, Sjøk, alle i Oppland Fylke, blir eget sogn med Mariakirken på Lillehammer som sognekirke og pastor Gerhard Parthe som sogneprest. Innvielsen av den nye kirke vil bli foretatt 19. juli i år.

FRA BISKOPEN

Jeg takker alle dem som har vist meg oppmerksomhet på min femti-årsdag, for all bønn, for alle gaver, blomster, brev og telegrammer. En særlig takk til de anonyme givere av det beløp som ble meg overrakt under høytideligheten på St. Josephs Institut.

Jeg ber Gud velsigne dere alle.

Oslo, 6. april 1970.

† JOHN W. GRAN
Biskop

TRO OG KIRKE

Den hellige Tradisjon og den hellige Skrift utgjør tilsammen en felles trosskatt, Guds åpenbarte ord, som er betrodd hele Kirken. Det er ikke bare interessant, men også meget viktig at det annet Vatikankonsil tar dette prinsipp som sitt utgangspunkt, når det i sin dogmatiske konstitusjon om den guddommelige åpenbaring belærer oss om Skriftens og Tradisjonens forhold til hele Kirken og til det kirkelige læreembete (10). For fra dette prinsipp følger at den guddommelige åpenbarings videreføring eller Overlevering er «hele» Kirkens anliggende. Med en klar hentydning til det korresponderende kapitel i Apostlenes gjerninger (2, 42) sier Vatikankonsilet at hele Guds hellige folk, i forening med sine hyrder, holder fast ved apostlenes lære og fellesskapet, brødsbrytelsen og bønnene og at det er nettopp ved denne således overleverte trosskatt — denne levende Overlevering — at det oppstår en egen samstemthet mellom de troende og biskopene. Denne samstemthet av hele Guds folk, som er Kirken, er av allerstørste betydning. For, som vi kan lese om i et annet av Vatikankonsilets store dokumenter, den dogmatiske konstitusjon om Kirken (12), er det det troende folk som helhet, salvet som det er av den Hellige, som ikke kan fare vill i sin tro. Denne spesielle egenskap gir seg tilkjenne gjennom hele Gudsfolkets, Kirkens, trosinstinkt, når det, fra biskopene til de ytterste rekker i det troende legfolk, fremviser en enstemmig tilslutning i tros- og moralspørsmål. Det er dette trosinstinkt, skjerpet og støttet av sannhetens Ånd, som får Guds folk til usvikelig å holde fast ved den tro som en gang for alle er overgitt de hellige, under læreembetets ledelse.

Innen gudsfolkets, Kirkens, fellesskap, bundet til dets alltid levende og aktuelle Overlevering, påhviler dem som innen Kirken til enhver tid har blitt overdratt læreembetets tje-

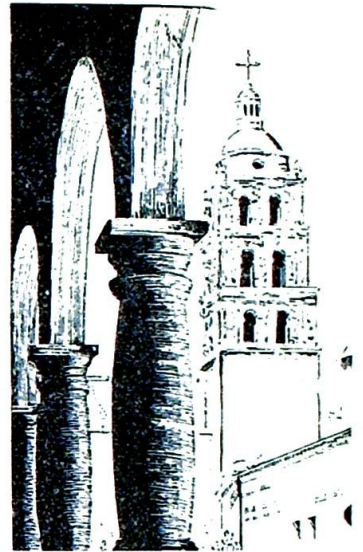
ne, den viktige funksjon autentisk å tolke Guds åpenbarte ord både i Skriften og Tradisjonen. «Autentisk» er et kvalifiserende ord som har med ekthet, troverdighet og pålitelighet å gjøre. I denne spesielle sammenheng betyr det at de som i Kirken til enhver tid er rettmessige innehavere av dens læreembete, i all sannhet og virkelighet representerer hele Kirkens tro.

I sin overmåte viktige tjeneste kan læreembetets innehavere aldri ha lov til å glemme at dette er et «levende» embete, hvis autoritet utøves i Jesu Kristi navn alene. Men, som det annet Vatikankonsil lærer i sin dogmatiske konstitusjon om Kirken (12): Guds hellige folk i sin helhet, som er «hele» Kirken, har del i Jesu Kristi profetiske embete. Salvet som det er av den Hellige, kan det som helhet ikke fare vill i sin tro. Dets trosinstinkt får Guds folk, under Helligåndens ledelse, til med sikker dommekraft å trenge dypere inn i troen og stadig gi denne tro en rikere virkeliggjørelse. Dessuten helliggjør den samme Helligånd Guds folk, som er Kirken, ved de spesielle åndsgaver som kalles «karismer».

AV PATER
D. J. BOERS

Disse skjenker Han til de troende, uansett deres plass i Kirkens helhet, til beste for hele Kirkens fornyelse og videre oppbygging. Riktignok må Kirkens ledere, som i hierarkisk kollegialitet utgjør dens offisielle læreembete, ta stilling til karismenes eventuelle ekthet, men samtidig påhviler det dem likeledes som en dyr plikt ikke å slukke Anden hvor den virker i de troende, uansett deres plass i Kirken, men tvertom å prøve alt og holde fast på det gode som Anden måtte virke gjennom dem for hele Kirkens beste.

Det er til dette Kirkens læreembete, således bestemt, og til det alene, at på Guds vegne den ministerielle tjeneste er betrodd i Jesu Kristi navn slik at det på hele Kirkens vegne autentisk kan tolke det skrevne og uskrevne Guds ord. Denne autoritet utøves da i «Jesu

Kristi navn». Dette betyr også, som den dogmatiske konstitusjon om Guds åpenbaring lærer (10) at dette kirkelige læreembete ikke står over Guds ord, men at det, tvertimot, er dets ydmyke tjener. For all dets rettmessige autoritet er det kirkelige læreembete en ministeriell «tjeneste» i Kirken, for Kirken og på Kirkens vegne — den Kirke til hvilken i dens helhet Guds åpenbarte ord er blitt betrodd. Det kirkelige læreembete kan derfor ikke lære noe annet i Jesu navn og med Hans autoritet enn det som er blitt overlevert av «hele» Kirken der, som Guds hellige folk sammen med sine hyrder, i samstemthet overleverer Guds åpenbarte ord ved å holde fast ved apostlenes lære og fellesskapet, ved brødsbrytelsen og bønnene. Etter Guds vilje og anordning er det det kirkelige læreembetes rettmessige innehaveres funksjon og tjeneste: til enhver tid å lytte til dette således overleverte Guds ord, bevare det uten svikt, fremlegge det med trofasthet. Og det er fra denne ene troens skatt, og fra den alene, at det kirkelige læreembete til enhver tid må hente alt hva det med autoritet fremsetter som åpenbart av Gud og, derfor, som gjenstand for Kirkens tro.

Det er dette som forstås ved å tolke Guds ord «autentisk», det som er det kirkelige læreembetes funksjon og ministerielle tjeneste. Denne tolkning, må for å være autentisk bare skje i stadig trosfellesskap med hele Kirken til hvem det åpenbarte Guds ords skatt er blitt betrodd og i hvis midte og av hvem det trofast blir overlevert fra slekt til slekt. Det er bare i lydighet mot Guds således overleverte ord at det kirkelige læreembete med autoritet, i Jesu Kristi navn, kan gi ledelse til de troende og bidra til deres frelse og helliggjørelse.

PATER HORVATH
50 ÅR

Jesuitenes prior i Norge, pater Kalmann Horvath er 50 år den 10. april. Vi gratulerer!

Brit Josephson

har skrevet dette diktet for ST. OLAV:

I.N.

Vi er delt.

Vi er ikke ett.

Kristus i to,

kirken i to,

korset i to.

Vi som er kirken

er delt i to.

Ikke katolikk og protestant.

Ikke ortodoks og romersk.

Ikke klosteroggsækt.

Selv ikke venn og uvenn.

Vår deling er i de som lider -og de likeglade

De som gråter og de som helst vil glemme

at vi er delt.

Og derfor splitter vi

brødet og vinen,

ordet og lyset,

arbeidet,

kjærligheten,

hjelpen,

og alt

det som

skulle være

Jesu hele Jeg

i verden

som trenger

oss samlet

og ett.

Det ba han oss så inntrengende om før han døde.

■ De katolske biskoper i Rhodesia har rettet skarp kritikk mot statsminister Smiths regjering etter at myndighetene har utvist redaktøren av den katolske avisen Moto, pastor Michael Traber. Formannen i bispekonferansen, biskop Lamont kom med denne uttalelsen på flyplassen da Traber ble deportert: «Dette er ikke første gang en prest forvises fra et land på grunn av sin overbevisning. Da jeg studerte i tredveårene, fikk min professor 48 timers frist til å forlate Italia fordi han hadde kritisert Mussolini. En annen av mine venner, pater Brand, ble engang kommandert av Hitlers propagandamaskin til å spre diktatorens lære. Han nektet — og døde senere i Dachau. De virkelige terrorister i Rhodesia er de mennesker som skrev den nye konstitusjonen, den som krenker prinsippene om rettferdighet og menneskeverd. — Trabers «skyld» er i det vesentligste ikke forskjellig fra det mine to andre venner ble beskyldt for. Ingen tvil om at man vil kalle Traber for en kommunist, men han har sine biskoper og sin Kirkes absolutte tillit.»

Det er ikke gitt spesielle grunner ennå til deportasjonen av denne presten. Under hans ledelse øket Motos opplag fra 7000 til 35 000 og bladet ble etter hvert betraktet som afrikanernes viktigste talerør i Rhodesia.

■ Erkebiskopen av Brüssel og Mecheln, kardinal Suenens har i et hyrdebrev anbefalt prestene i sitt erkebispedømme å lese den tyske dogmatikeren, professor Ratzingers nyutkomne bok «Christlicher Glaube, gestern und heute».

■ Biskopen av Münster, Tenhumberg, hevder i en artikkel at interkommunion mellom katolske og protestantiske kristne foreløpig ikke er mulig. Eukaristien er det sterkeste uttrykk vi har for enhet i troen og kirkelig fellesskap, skriver han. Hvis kristne som i viktige tros spørsmål ikke er enige skal del-

(Forts. s. 116.)

LESERBREV

Redaksjonen forbeholder seg rett til å forkorte innlegg som brukes i denne spalte.

Kristen enhet.
Herr redaktør.

I St. Olav nr. 5 etterlyser Per Bang katolikker som deler hans syn på felles altergang på tvers av konfesjonsgrensene, og jeg vil herved erklære meg helt ut enig med ham.

Sonia Løchen.

Kristen enhet.
Herr redaktør.

Jeg kan bare med beklagelse konstatere, at Per Bang ikke fatter, at forskjellen mellom katolsk og protestantisk syn på Alterets sakrament er av vesentlig betydning og adskillig mere enn formelle — formalistiske forskjelligheter. Denne forskjell har vært en uoverstigelig mur i snart 400 år. — — —

Jeg ser herr Bangs og mitt syn på problemet som helt uforenelige og når

herr Bang vil dra det økumeniske arbeid ned på et bredt folkelig plan og gi det karakteren av en demonstrasjon, da kan jeg bare melde pass.

Erik Grant Lea.

Forskjell på privat og offentlig.
Hr. redaktør.

Det lange brev fra meg trykt i nr. 5 av «St. Olav» var utelukkende et privat brev til Dem selv. Kunne det virkelig ha vært noensomhelst tvil hos Dem om det? — — —

Deres H. Kielland Bergwitz.

Redaksjonell bemerkning.

Vi beklager at vi har misforstått *det private* og *det offentlige*. Brevet var ikke spesielt merket *privat*, og vi har også tidligere fått leserbrev fra pastoren hvor det formelle *hr. redaktør* har vært byttet ut med et vennlig *kjære herr* . . .

RED.

En
klown

En venn kom innom redaksjonen forleden og sa noe om at det var for galt at vi stadig plaserte hverandre i bås. Han er konservativ, hun er progressiv, han der er nærmest fascist, han og hun er lyserøde politisk sett osv.

— Ofte bygger vi hele greia på at en dame efter et besøk i England er begeistret for revejakt, sa min venn irritert. Sluke tilfeldige detaljer.

— Hva?

— Forstår du ikke det eksemplet da? Et menneske som liker revejakt er sikkert for apartheid og oberstene i Helles og mot bruken av morsmålet i liturgien og . . .

— Ta det litt rolig, sa jeg. — Du må da begripe at dette ikke stemmer . . .

Fyren var ikke til å stoppe:

— En ung mann med bustete skjegg og en litt tøff påkledning plaserer seg enten han vil det eller ikke i en annen bås. Han er da mot oberstene, såvidt for morsmålet (i den utstrekning han ennå kan tenkes i en kirke) og han er troendes til å besøke sex-utstillingen i Odense så snart han får slått ned en gammel dame og tatt noen reisepenger.

— Du er gærn, ropte jeg. — Jeg kjenner i hvert fall en person med skjegg som ikke ville drømme om å . . .

— Tull. Unntagelser bekrefter regelen. Mitt skjema stemmer i de fleste tilfellene, sa han seierssikkert. — Det er det som er — skremmende.

— Skremmende?

— Ja, visst.

Jeg så tvilende på ham. Han smilte litt av min naivitet.

— Tenk nå efter, forklarte han. — Du vil finne ut at dette stemmer med nesten alle du daglig støter på. Nitti prosent følger mønsteret. Dessverre. Det går an å se på et menneskes klær og skjeggvekt hva det idag tenker om viktige spørsmål. Nei, jeg må løpe. Ha det.

Jeg satt igjen med mine funderinger. Min venn var vel egentlig inne på noe, selvfølgelig.

Satt på spissen. Noe temmelig ubehagelig også kanskje for mange av oss hobby-dommere.

Siden lurte jeg mest på dette forresten:

Ville det hjelpe om paven anla skjegg og man fant et bilde av Che i dobbeltspent dress?

DEN HOLLANDSKE KATEKISME

Dansk oversettelse

Ved påsketider forelå den hollandske katekisme i dansk oversettelse. Katekismen er tidligere utførlig omtalt her i bladet, og det er all grunn til å glede seg over en nordisk sprogform for verket. Boken har i det hele tatt fått en omtale i verdenspressen som «næppe før er blevet nogen katekismus til del», for å sitere de danske utgivere: Den interesse, bogen har vakt, også uden for den katolske kristenhet, må tilskrives den kendsgerning, at bogen giver svar på det moderne menneskes spørsmål. Den er trosbelæring for voksne, meddelt i et sprog, der ikke blot henvender sig til «indviede» kredse, men som forstås af mennesker i dag. Samtidig med, at bogen er en håndbog med alle for en opslagsbog nødvendige hjælpemidler (stikordsfortegnelse o.s.v.), videregiver den det kristne budskab i sin helhed.

Bogen kan tilbudes abonnenter til en pris af kr. 22.50. Den udgives som pocketbook og er på ca. 600 sider.

Sidste subscriptionsfrist: 25. april 1970. (Bestillingssted er Kateketcen-

tralen - Strøbyvej 2-4, 2650 Hvidovre.)

Vår kollega «Katolsk Forum» skriver ellers om oversettelsen:

Der har været en hel del vanskeligheder omkring denne bog. Meningsforskelle mellem de hollandske biskopper og romerske teologer. Den kardinalkommission, som paven havde nedsat kom til det resultat, at bogen ikke indeholdt noensomhelst form for kætteri, men den nævnte samtidig nogle punkter, hvor man syntes at formuleringen var uheldig eller kunne give anledning til misforståelse. De virkelige problemer opstod dog først, da de romerske teologer formulerede ændringsforslag til bogen. Deres måde at se tingene på var så fuldstændig anderledes end katekismens, at det var umuligt for dem, at formulere ændringer, der kunne passes harmonisk ind i bogen. Derfor har man indgået det kompromis, at ændringsforslagene udgives særskilt. De vil også udkomme på dansk.

NYHETER

(Forts. fra s. 114.)

ta i den samme feiring av det eukaristiske offer, vil dette offer ikke lenger være troverdig.

(Vi offentliggjør idag et par korte leser-uttalelser om spørsmålet. Redaksjonen viser ellers igjen til Pater Boers behandling av saken i nr. 16 ifjor.)

■ Det biskopelige palass i Bilbao i Spania er solgt for 12 millioner pesetas. Pengene skal brukes til et nytt byggefond i bispedømmet.

■ Den tidligere monsignore Musante som etter års arbeide i Vatikanet ifjor giftet seg og ble livlig omtalt i verdenspressen, sier i et intervju nylig: «Prestenes solibat har uforgjengelig betydning og verdi når det er valgt i frihet og virkeliggjort med nådens hjelp. Dette frie valg er imidlertid ikke mulig med den nåværende lovgivning.»

(Vi viser til dagens lederartikkel om seminarene. I den nye ramme-loven for prestenes utdannelse skal det nå legges av-
gjørende vekt nettopp på å sikre et helt fritt og veloverveiet valg.)

■ Tre amerikanske prester og en jødisk rabbi har med Stockholm som utgangspunkt gjort gjentatte forsøk på å oppnå innreisefatelse i Nord-Vietnam for å yde sjelesorg til fangne amerikanske flyvere, noen av dem har sittet fengslet i over fem år.

■ Menigheten i Halden har i fastetiden holdt basar til inntekt for Fasteaksjonen 1970. Caritas har mottatt en sjekk på 10 000 kr. etterpå til årets U-prosjekt. Fin innsats.

UNG MANN

søker hybel i Oslo, katolsk miljø.
Ansatt i Forsvaret, Oscarsborg.
St. Olav's eksp. henviser.

MORGENDAGENS . . .

(Forts. fra s. 110.)

man, inte längre ett tempel, inte en kult utan endast en tjänst för människorna, inte något sakralt ämbete, utan endast praktiska funktioner — äldsta, förmän, lärare — som ett uttryck för Guds folks karismatiska gåvor. Fornkyrkans pneumatiska demokrati, som Harnack har talat om, förklaras på så sätt till en model för kyrkan, som skall övervinna den tidigare patriarkaliska ämbetsstrukturen präglad av hellenism, förkristen religionshistoria, feodalism och absolut-

MIMMI DRØSCHER

in memoriam

St. Birgitta menighet har mistet et hjertegodt og oppofrende menneske, Mimmi Drøscher. Hun hadde en gløddende tro, og elsket sin kirke hvor hun kom så trofast.

I St. Birgitta Kvinneforening var hun et meget ivrig medlem, og med stor interesse gikk hun alltid inn for foreningens oppgaver. Hun sparte seg aldri, og med sitt gode humør gikk alt som en lek.

Mimmi Drøscher var et varmhjerted menneske, sine venners venn i sorg og glede.

Hun vil bli dypt savnet, og vi lyser fred over hennes minne.

Astri Borg Müller.

ST. OLAV

KATOLSK
TIDSSKRIFT

Årsabonnement kr. 35,—

DEN NORDISKE VALFART TIL LOURDES

5—11 september 1970.

Flyreise med fuld pension, pris fra Københavns lufthavn (Kastrup)

på hotel «Madonna» . . . . . danske kr. 890,—
på sygehjemmet «Accueil Notre-Dame» » » 700,—

Geistlig leder: Mgr. Knud Ballin, København.
Læge, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Program og tilmeldelser ved henvendelse til:

VALFARTSKOMITEEN

Barsehøj 25, 2900 HELLERUP (Danmark)

ism, alltså av depravation och avfall från det sant kristna. Det hela förklaras på så sätt som ett återvändande till Kristi budskap som under historiens lopp blivit fördunklat.

Givetvis har vi här antytt extrema tendenser. De synes dock vara — åtminstone i viss mån — signifikativa för strömningar i dagens kyrka och kan därför ingalunda nonchaleras. Även här frågar man sig: i vilken utsträckning och på vilket sätt de har relevans för den katolska kyrkans framtida utveckling och utformning.

Kirkens oppgave i verden.

I forbindelse med spørsmålet om embedet står det tredje problem om Kirkens ansvar og oppgave i verden.

Unektelig dreier det seg også her ikke bare om en aksent-forskyvning i den kristne tankegangen, men om en dypere omorientering med vesentlige konsekvenser.

Man har henvist til den katolske kirkes nye åpenhet for og holdning til verden. Man har forkynt som et motto at Kirken skal vise sin troverdighet gjennom å gi seg ikast med verdens oppgaver i en innsats for fred, rettferdighet, u-hjelp og mot umenneskelighet og urettferdighet. På denne måten har man utviklet en «politisk ideologi», ja til og med en «revolusjonens teologi». Professor Schillebeeckx taler om hyrdeembedets profesjonelle oppdrag som nok ikke har sam-

me forpliktende karakter som Kirkenes læreembede, men som skulle ha evnen til å oppmane, egge og oppildne menneskene. Og professor Metz skrev for ikke så lenge siden: Der en situasjon medfører så mye urettferdighet som kan oppstå ved en eventuell revolusjon, der kan en slik revolusjon for rettferdighet og fred blant de ringeste av våre brødre ikke være forbudt i den kristne kjærlighetens navn.

I denne sammenheng ser det ut til å være betegnende at skikkelser som for eksempel Camilo Torres øyensynlig blir en av 1900-tallets «helgener». På den annen side blir de som handler mot fellesskapet, mot u-hjelpen, mot kjærligheten og mot sosialetiske krav vårt århundres «kjettere».

Visst rör det sig här om ett nytt kristet ansvarstagande för världen och — gentemot en tidigare alltför individualistisk syn på tron — om ett nytt socialt medvetande hos de

kristna. Kanske finns däri även en viss reaktion mot en söndring mellan tros livet och livet i världen och en reaktion mot en integralistisk tendens i förhållande till världen. Men därutöver har man intrycket, att ett helt nytt perspektiv här tränger in i den kristna tron, en viss horisontal dimension gentemot den tidigare vertikala dimensionen, en identifiering av tron och kyrkan med uppgiften i världen.

Så infinner sig även här en rad svåra frågor: I vilken mån och på vilket sätt har kyrkan ett ansvar i och för världen? Har hon en politisk och social uppgift? Eller finns i den nuvarande strömningen en ideologisering och ett förmänskligande av den kristna tron? Och vad skymtar däri för den framtida kyrkan?

Når vi sammenfatter denne situasjon for dagens Kirke slik vi har

KIRKEN OG SØLIBATET (Forts. fra s. 107.)

om kort var så godt som hela kyrkan över-tänd, celibatsproblemet blev föremål för enquéter på många olika håll i världen. Ur dessa talrika men ändå klart ofullständiga undersökningar har framgått att överallt en majoritet varierande mellan 60 och 90 procent av de tillfrågade har uttalat sig för valfrihet.

Nu vore det felaktigt att tro att all världens katolska präster befinner sig i en personlig celibatskris. Flertalet av dem som yttrar sig för obligatoriets opphävande önskar själva inte gifta sig; de hävdar att frivilligheten understryker den karaktär av vittnesbörd om totalt engagemang som kyrkan vill att hennes präster skall ge. Enligt samstämmiga uppgifter drivs de som begär återgång till lekmannastatus oftare av andra motiv än giftaslystnad. Det är prästens "roll", det prästerliga "kastväsendet" och den påtvungna klerikala livsstilen som känns outhärdliga.

Starkast har denna nya syn på prästen

vuxit fram i den holländska kyrkan, som håller på att utforma strukturerna till en demokratisk existensform, där alla från biskopar till lekfolk är ansvariga och engagerade. Med nittio procent majoritet fattade den holländska synoden sitt beslut (mindre känt är att den lilla danska katolska synoden redan i somras kom fram till samma resultat och samma majoritet), och bakom det står en i särklass medveten och sällsynt homogen kyrklig opinion. Hur denna kyrka skall kunna acceptera påvens nej, det är ännu en öppen fråga. En undersökning för några veckor sedan visade att tre fjärdedelar av alla holländska katoliker inte ansåg saken vara värd en schism med Rom, och man kan bara hoppas att demokratisk mognad och sinne för proportioner skall överväga även i fortsättningen. Liksom man också får hoppas att Rom, ifall den holländska kyrkan trots allt inte ser någon väg tillbaka,

(Forts. s. 118.)

NORSK UNGDOMSMESSE

FOR KOR OG MENIGHET,
ORGEL, VIBRAFON, GITAR, BASS OG TROMMER.
Messen er komponert av pastor Rudi Kessels, Oslo, og platen er produsert av PHILIPS for utsendelse i Norge og utlandet.

Platens tittel er:
HERRE HØR VÅR BØNN, pris kr. 15.80.

Til salg hos alle musikkhandlere.
Kjøp den, spill og syng den!

forsøkt å antyde den, så er det kanskje blitt klart hvilke omfattende problemer som oppstår. Samtidig bør dog påpekes: Denne fremstilling er ensidig. Den dekker ikke hele Kirken, for eksempel Kirken i Afrika, i India, bak jern- og bambusteppet, ikke engang hele den europeiske og vesterlandske kirke. Dessuten sier den ingenting om kirkefolket i sin helhet, om dets tro, om alt det positive i Kirkens fornyelse osv.

Likevel har jeg inntrykk av at spørsmålet må stilles: Er disse tendenser og problemer — i det minste i en viss utstrekning — representative for Kirkens fremtid? I hvilken grad kommer de til å prege og kanskje om-danne morgendagens katolske kirke?

(Annen og siste del kommer i neste nummer av bladet.)

FYRINGSOLJE
brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Franciskus Kirke	}	Bergen
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Hammerfest
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikals Kirke		
St. Mikals Prestegård		
St. Theresia Hosp.	}	Hønefoss
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Lillestrøm
St. Magnus prestg.		
St. Elisabeths Hosp.	}	Tromsø
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Trondheim
St. Olavs Kirke, Bispegården		
St. Olavs kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

KIRKEN OG SØLIBATET

(Forts. fra forrige side.)

inte skall åstadkomma en brytning av en orsak som inte är en tros- utan en ordningsfråga, om än av stor betydelse. (Kanske bör det understrykas att holländarna klart bejaker celibatet som livsform i kyrkan, men alltså vill att det skall vara frivilligt.)

Påven framlägger sina argument i det brev han tillställt statssekreteraren kardinal Villot. (Det till synes egendommiga valet av adressat förklarar därigenom att påven för att visa sin villighet att lyssna till och överlägga med sina bröder i biskopsämbetet vänder sig till statssekreteraren, som normalt förmedlar dessa kontakter.) Tonen i brevet är anmärkningsvärd: i motsats till nästan alla "celibatszeloter" som de senaste veckorna låtit förtrytelsen flöda och hotelserna förhoppningsfullt mullra, har påven inte ett ord av skärpa eller

indignation; han underlåter till och med att förebrå de holländska biskoparna att de, i strid med vad som beslöts på biskopsynoden i Rom i höstas, inte underrättade påven eller andra biskopar innan pressen informerades om deras beslut, som träffades efter synoden.

Men i sak är Paulus ytterst bestämd. "De motiv som framlagts för en så radikal ändring i kyrkans månghundraåriga lag ter sig inte övertygande utan tycks tvärtom förråda ett avsteg från den autentiska synen på prästämbetet." Det enda motiv som påven vill ta hänsyn till är "det evangeliska uppdraget att omvända världen till Kristus frälsaren». Därför upprepar han en grundläggande princip: "de kristna värdena kan förstås och levas endast i tro, bön, bot och kärlek; kamp och självförnekelse kommer man aldrig ifrån, och man undgår heller inte att ibland, liksom Kristus och apostlarna,

väcka löje och förakt, oförståelse och även förföljelse: den som vill ge sig helt och fullt åt Kristus får inte vika undan för korsets dårskap. — Allt detta är och förblir giltigt, i dag kanske ännu mer än förr." — "Efter att sålunda ha tagit saken i betraktande inför Gud, Kristus, kyrkan och världen, känner vi plikten att än en gång klart understryka att det band som inom den latinska kyrkan i århundraden har förbundet prästerskap och celibat utgör ett dyrbart och oersättligt värde för kyrkan. Det är ett ovärderligt vittnesbörd om en total hängivelse till Kristi kärlek . . . den uppståndne och levande Kristus som prästen vigt sig åt i en total disponibilitet för Guds rike."

Detta är den "tvärreligiösa" motivering påven, ienlighet med hela den klassiska andliga traditionen i katolska kyrkan, ger för prästernas celibat. Det innefattar och underförstår också en del praktiska hän-

DRAMMEN

<p>Gode Drammens firmaer</p>	<p><i>Drammens malerforretning</i></p> <p>Inneh. Asbjørn Gundersen</p> <p>Tif. 83 19 16 - 83 33 32</p>	<p>H. KOLDERUP</p> <p>N. Storgt. 12 - Bragernes</p> <p>Tif. 83 13 62 - 83 36 48</p> <p>Gå til fagmannen når det gjelder møbler</p>
<p>GUSTAV THIELEMANN</p> <p>Pølse- og hermetikkfabrikk</p> <p>Tif. 83 41 84 - DRAMMEN</p>		<p>Utstyr for leger og sykehus</p> <p>Drammen Bandageforretning</p> <p>Øvre Storgt. 7 - Tif. 83 11 71</p>
<p> TYRILYS ^{1/3} TYRI FABRIKKER</p> <p>Drammen</p> <p>Har også landets eneste bivokspresseri</p>		<p>GUSTAV BØHM & SØN A/S</p> <p>Bakeri og Konditori</p> <p>Drammen</p>

FREDRIKSTAD

<p>KÅRE KRISTIANSEN</p> <p>Fiskeforretning</p> <p>Telefon 13 190</p>	<p>Byens spesialforretning</p> <p>Olsson</p> <p>TAPÉT OG GULVBELEG</p> <p>Agentgt. 1 - Tif. 17 080</p>	<p><i>Andr. Panne &</i></p> <p>Kontormaskiner - Kontorutstyr</p> <p>Storgt. 4 - Fredrikstad</p> <p>Tif. 12 945</p>
<p> <i>Fredrikstad Glassmagasin</i></p> <p>TIF. 11 22 - 11 06</p>	<p>EDVARDSEN & NORDHEIM A/S</p> <p>Autorisert Installatør</p> <p>Radio og Elektrisk utstyr</p> <p>Tif. 11 220 - Fredrikstad</p>	<p>ØSTFOLDMEIERIET</p> <p>Avd. Fredrikstad</p>
<p>C. HANSENS</p> <p>Trykkeri og Bokbinderi</p> <p>Tif. 13 056</p> <p>FREDRIKSTAD</p>	<p>O. Henriksens Sønner</p> <p>Aut. Rørleggere og Rørhandel</p> <p>Etabl. 1904</p> <p>FREDRIKSTAD</p> <p>Sentralbord 15 840</p>	

syn, främst då att den katolska kyrkan av sina präster kräver en rörlighet och en beredskap till uppbrott som är oförenligt med familjeliv. En ensam människa kan engagera sig hundraprocentigt i en uppgift som kan komma att ställa extrema krav, men ingen har rätt att dra in hustru och i synnerhet barn i ett sådant liv.

Därefter gör påven ett tillägg som trots sin mycket restriktiva form är av stor betydelse. Flera episkopat har, säger han, uttryckt en stark önskan att man i länder med stor prästbrist (Latinamerika och Afrika bl. a. men säkerligen inte Holland, som väl fortfarande jämte Irland torde vara världens prästrikaste land) måtte få prästviga gifta män som visat sig lämpliga. Detta förslag synes påven visserligen ge anledning till stark reservation, främst därför att en sådan praxis torde vara omöjlig att lokalt begränsa, men han vill ändå inte helt avvisa det utan önskar ingående överväga det tillsammans med de berörda biskoparna.

Efter detta torde det stå klart att Rom, i varje fall under detta pontifikat, ämnar satsa helhjärtat på att vidmakthålla och fördjupa den klassiska synen på prästcelibatet. Man föredrar att få färre präster men desto mer offervilliga. — Jag tror inte att man bör se påvens beslut som en dödsdom över det nya prästidealet, tvärtom. Prästens celibat, accepterat i klarhet

och självkänedom — psykologin och psykoterapin har sin givna plats i prästseminarier och noviciat nuförtiden — behöver inte skilja honom från medmänniskorna, kan tvärtom göra honom till en frère universel, allas broder, Vatikanconciliets kyrkosyn, där biskopar, präster och lekmän tillsammans är Guds folk på vandring mot målet och gemensamt ansvariga för kyrkans liv och handlande, motverkar det tidigare så fördärvliga kastväsendet.

Det är inte celibatet som skiljer prästen från medmänniskorna, det är uppfattningen att han står "över" och "skild från" dem. För att i våra dagar prästen skall kunna fungera riktigt, räcker det inte med biskoplig handpåläggning; det krävs den personligt tillägnade kvalitet som vinnas av erfarenhet, engagemang, klokhet och kärlek. Där detta finns, där finns också den rätta relationen mellan prästen och hans omgivning.

OSLO

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

SØREN HANSEN

Kolonialforretning

Langes gt. 6 - Oslo
Telefon 20 37 24

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernb. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

TÅSEN BOK- OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Portofino“

Laget av tindrende klart glass.
Lekker i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Galligani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Privat 55 77 87 - 69 43 72

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetsarbeider

Tlf. 21 69 06

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

Film

Et blikk over påskebordets film-overflod etterlot ingen tvil: Det måtte bli den finske filmen «Under polstjernen», etter *Vainö Linnas* romantrilogi om den finske borgerkrigen i 1918, med *Edvin Laine* som regissør — det var han som skapte den uforglemmelige «Okänd soldat». Påsketilbudet var ellers variert nok, i forbifarten bør vel nevnes en ganske forståelsesfull amerikansk film om tenåringer, *Frank Perry's* «Last summer» og *Anthony Harvey's* «Løven om vinteren», et burlesk, middelaldersk familiedrama med vittig stjernespill av gamle ringrever som *Katharine Hepburn* (som her hentet sin tredje «Oscar»-pris!) og *Peter O'Toole*. Filmen har en praktfullt fotografert ramme omkring en usedvanlig vittig fektning av en dialog, mellom to skuespillere som kjenner alle trickene i et stormende, tynnslitt og tross alt bestående ekteskap.

Men prioriteten ble altså *Vainö Linnas*. Finlands historie, så ulik vår egen, rommer enkelte gåter, en og annen (halv) fortelse. En av dem var den faktiske historie bak det litt for tendensiøse ordet «befrielseskrigen». Begivenhetene i 1918, som av et underkuet russisk storfyrstendømme gjorde en fri finsk republikk, kunne sees slik: Som en befrielse fra gammelt russisk og nytt russisk overherredømme, tsarens eller bolsjevikenes. Det var lenge den offisielle finske historieskrivnings forenkling. Det er litt for enkelt. For denne krigen var også, og vel først og fremst en borgerkrig og en klassekamp — et desperat forsøk fra de fattigste i denne borger-, junker- og storbondestaten på å gripe makten. Det var et håpløst forsøk, og ble druknet i blod. Ikke bare i det blodet som fløt under selve krigen, men i adskillig hard krigsrett-justis etter de røde nederlagene ved Tammerfors og Lahti.

Vainö Linnas glimrende romaner, såvel som denne filmen bygget på deres fargerike stoff, er partsinnlegg. Med sin patos og forenkling minner «Under polstjernen» stadig om et par andre nordiske skildringer av arbeiderreinsning: *Nordahl Griegs drama* «Nederlaget» og *Bo Widerbergs film* «Ådalen 31» (anmeldt i «St. Olav» nr. 17 i fjor). Det er den samme heroisering av de underkuede og karikerings av underkuerne. På den ene side sli-

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedrørende adresseforandring, kontingent o. l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48.

tets folk med et uavviselig krav om rettferd og menneskeverd. På den andre, stinn overklasse-egoisme, geistlig hykleri og medløperi, ubarmhjertig justis. Tendensen er klart understreket, i en og annen detalj på grensen til det demagogiske: Den tapre husmannen som stryker sitt lyslokkede, sultne barn over håret, den fete kaksen med klokkekjede, vel installert bak oksestekens overflod! Men selve konflikten er reell nok i sin tragedie: «Torparen» — husmannen — slik som vi møter ham i de to generasjonene *Koskela*, hadde bitre grunner for å gripe til geværet og det røde armbindet, da anledningen bød seg til å kaste av det ydmykende åket. Linna og hans regissør har skapt et storartet tidsbilde av en bondestat på terskelen til en ny tid. De har ikke underslått naiviteten, frasemakeriet, den hjelpeløse høystemtheten i sosialismens oppmarsj ved århundreskiftet. Men gjennom alt dette skinner — meget ekte og autentisk — den uskyldige idealisme hos mennesker som forlangte frihet og menneskelig verdighet, under kår som berøvet dem nettopp dét. «Under polstjernen» spilles med finsk kraft og vita-

litet, og den gir bilder — ekte bilder — til noe mange utenfor Finland nok har visst, men ikke helt har kunnet se for sitt indre øye: Henrettelser i skogbrynet en grå vintermorgen, hvor bondeproletarer betalte umenneskelig dyrt for det geværet de hadde mottatt en mørk natt i Arbeiderforeningen og den røde tøyfillen de hadde festet rundt overarmen noen desperate måneder, da de håpet på et nytt og bedre liv for seg og sine barn. Skolelæreren *Halme*, pedantisk organisasjonsmann og pasifist, som like uforstående ser mordet på den stedlige baron, krigsretten som dømmer ham uskyldig til døden, og eksekusjons-pelotongen som skyter ham ute i et sandtak for noe som han aldri hadde villet eller begått, komisk i sine «proklamasjoner» og vinnende i sitt hjertelag for et hardt samfunns stebarn, sammenfatter visst — ypperlig spilt som rollen er — *Linnas* anklage over en tragedie som nær hadde gitt en ny nasjonsenhet det ubotelige ulivssår. Se «Under polstjernen» — den er rik og meningsfylt, med ganske selvfølgelig filmatiske virkemidler.

brm.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,
Mirjam Knollmüller C.S.J.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene. Kr. 35 pr. år, kr. 20 pr. ½ år. Utlandet kr. 40.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.